



## **TEMATICKÉ OKRUHY KE STÁTNÍ ZKOUŠCE ZE STUDIJNÍHO OBORU**

<b>HLAVNÍ SPECIALIZACE:</b>	<b>FINANCE /plán E/</b>
<b>DÍLČÍ STÁTNICOVÝ PŘEDMĚT:</b>	<b>Monetární a fiskální ekonomie</b>
<b>GARANT PŘEDMĚTU:</b>	<b>Prof. Ing. Martin Mandel, CSc.</b> katedra měnové teorie a politiky
	<b>Prof. Ing. Alena Vančurová, CSc.</b> katedra veřejných financí

Student si u zkoušky losuje dvě otázky z problematiky vymezené následujícími okruhy (první otázka je z části monetární ekonomie a druhá otázka je z části fiskální ekonomie). Pro úspěšné složení státní zkoušky se předpokládají znalosti z povinných předmětů bakalářského a navazujícího magisterského studia oboru Finance.

### Část monetární ekonomie

1. Rozeberte jednotlivé položky bilance centrální banky v tržní ekonomice a jejich vzájemné vazby. Definujte měnovou bázi a rozeberte faktory ovlivňující její velikost. Uveďte a vysvětlete vývojové trendy v bilanci České národní banky.
2. Odvoďte depozitní multiplikátor a různé varianty peněžního multiplikátoru. Uveďte faktory ovlivňující jejich výši. Diskutujte příčiny nestability peněžních multiplikátorů.
3. Proveďte klasifikaci nástrojů měnové politiky centrální banky v tržní ekonomice a diskutujte možnosti jejich využití při regulaci měnové báze, krátkodobé úrokové míry a měnového kursu. Pojednejte o argumentech pro a proti využívání povinných minimálních rezerv.
4. Popište a srovnajte základní transmisní mechanismy měnové politiky. Pojednejte o úloze měnových veličin a úrokové míry v hospodářské politice v pojetí monetaristů, keynesovců a postkeynesovců. Zaměřte se na otázky účinnosti měnové politiky (vč. problému endogenity a exogenity peněz).
5. Rozeberte teoretické a modelové základy „cílování inflace“. Vymezte základní funkční vztahy ve strukturálním modelu cílování inflace a diskutujte možné způsoby stanovení cílované hodnoty.
6. Vymezte pojem poptávky po penězích a faktory ovlivňující její výši. Jaký je váš názor na stabilitu parametrů v modelech poptávky po penězích. Rozeberte názory různých teoretických směrů ohledně vlivu úrokové míry.
7. Charakterizujte základní pojmy související s problematikou inflace. Srovnajte keynesovské a monetaristické pojetí inflace. Rozeberte poptávkové a nabídkové inflační impulsy. Pojednejte o vzájemných vazbách mezi nezaměstnaností, hospodářským růstem a inflací. Uveďte dopady inflace na ekonomické subjekty.
8. Diskutujte argumenty ve prospěch existence a proti existenci systému regulace a dohledu bank. Charakterizujte podmínky pro získání bankovní licence a pojednejte o míře regulace bank. Uveďte a zhodnoťte modely institucionálního uspořádání a základní způsoby dohledu bank.

9. Uvedte a blíže charakterizujte ukazatele kapitálové přiměřenosti bank. Rozeberte možnosti zvyšování kapitálové přiměřenosti. Pojednejte o likviditě, devizové pozici a úvěrové angažovanosti bank
10. Charakterizujte Evropský systém centrálních bank a Evropskou centrální banku. Popište měnovou politiku v Evropské měnové unii. Jaké hlavní problémy jsou spojeny s měnovou politikou a regulací a dohledem bank v Evropské měnové unii?
11. Pojednejte o problematice měnové integrace České republiky do Evropské měnové unie z pohledu nominálního (cenového) a reálného konvergenčního procesu. Rozeberte výnosy a náklady zapojení do EMU. Diskutujte problematiku asymetrických šoků.
12. Porovnejte analytický význam jednotlivých sald platební bilance a vymezte jejich vztah k zahraniční zadluženosti země. Jaká je vazba těchto sald na vnější a vnitřní rovnováhu ekonomiky? Které položky v platební bilanci ČR jsou dlouhodobě deficitní?
13. Porovnejte výhody a nevýhody základních forem pevných a pohyblivých měnových kurzů. Zamyslete se nad účinností devizových intervencí. Jaký kurzový systém považujete za vhodný pro ČR?
14. Pojednejte o významu teorie parity kupní síle při fundamentální analýze pohybu měnového kurzu. Pojednejte o metodách měření reálného měnového kurzu. Analyzujte vývoj reálného měnového kurzu české koruny po roce 1993.
15. Pojednejte o významu kryté a nekryté úrokové parity z pohledu fundamentální analýzy pohybu měnového kurzu. Jaký může mít dopad na spotový a forwardový kurz změna repo sazby ČNB?
16. Srovnajte makroekonomické efekty deprecie měnového kurzu v malé (otevřené) a ve velké (uzavřené) ekonomice. Zaměřte se zejména na otázky cenové stability, ekonomického růstu, rovnováhy platební bilance a redistribuce důchodu a bohatství.
17. Diskutujte možnosti obnovení rovnováhy běžného účtu v systému pevného měnového kurzu? Jaké jsou náklady vyrovnání? Jaký význam má parametr mezního sklonu k importu? Jakou jeho hodnotu odhadujete v případě ČR?
18. Pojednejte o roli měnového kurzu při obnovování rovnováhy běžného účtu. Jaký význam mají poptávkové elasticity v zahraničním obchodě? Jaké jsou náklady odstranění deficitu běžného účtu prostřednictvím deprecie?
19. Pojednejte o příčinách měnových krizí. Jaké jsou možnosti předpovídání měnových krizí? Jaký je podle vás „ideální“ model chování centrální banky v případě hrozby měnové krize?
20. Pojednejte o využití forwardového kurzu při prognózování vývoje budoucích spotových kurzů. Jaké jsou předpoklady „dokonalé“ prognózy? Jakou roli hraje tzv. riziková prémie? Jak tuto rizikovou premii odhadnout?

### **Část fiskální ekonomie**

1. Fiskální politika v IS-LM modelu. Případové studie. Omezení vypovídací schopnosti modelu. Mundell-Flemingův model otevřené ekonomiky a fiskální politika.
2. Fiskální politika v AS-AD modelu. Trh práce, určení mezd a cen. Křivky agregátní nabídky a poptávky a dynamika přizpůsobovacího procesu při změně rozpočtového deficitu.
3. Vliv očekávání na fiskální politiku. Keynesiánské a ne-keynesiánské efekty. Vliv očekávání na IS a LM křivku. Expanzivní fiskální konsolidace.
4. Udržitelnost veřejných financí a stárnutí obyvatelstva. Dluh, deficit, úspory a akumulace kapitálu. Fiskální politika a strana nabídky.
5. Rozpočtové omezení vlády. Měření rozpočtových deficitů. Primární rozpočtová bilance a úrokové náklady.
6. Základní logika Rikardiánské ekvivalence a její předpoklady. Rozpočtová omezení vlády a soukromého sektoru-jejich konsolidace.
7. Strukturální a cyklický deficit. Hospodářský cyklus, mezera výstupu a rozpočtové deficity. Odhad strukturální rozpočtové bilance.

8. Aplikace teorie veřejné volby na problém rozpočtové politiky. Ekonomická analýza chování aktérů rozpočtové politiky a jejich důsledky pro sestavování příjmové a výdajové stránky veřejných rozpočtů. Role vlády a byrokracie v rozpočtovém procesu. Rozpočtová politika jako veřejná politika a její monitorování prostřednictvím veřejných rozpočtů.
9. Nabídkový („příkazový“) a racionálně korporativistický („poptávkový“) přístup ke tvorbě rozpočtu a jeho důsledky pro financování z veřejných zdrojů. Indexová metoda sestavování rozpočtu. Sestavování rozpočtu v metodě přírůstkového rozpočtování. Kalkulace příjmů a výdajů v metodě přírůstkového rozpočtování. Metoda rozpočtování s nulovouází (ZBB). Uplatnění metody ZBB při reformě veřejného sektoru v ČR. Kalkulace příjmů a výdajů v metodě ZBB.
10. Metoda cílového a funkčního rozpočtování jako optimalizační nástroje rozpočtové politiky. Kalkulace příjmů a výdajů v metodice cílového a funkčního rozpočtování. Hodnocení výdajových aktivit při kontrole ex ante a ex post za podmínek použití metody cílového rozpočtování a metody funkčního rozpočtování.
11. Programové rozpočtování a programově výkonové rozpočtování. Použití metody programového rozpočtování při sestavování rozpočtů. Kalkulace příjmů a výdajů v metodice programového rozpočtování. Model programově výkonového rozpočtování se střednědobým výhledem. Programové financování a hodnocení veřejných výdajů.
12. Hodnocení výdajových aktivit metodami nákladově užitkové analýzy. Náklady a užítky v nákladově užitkové analýze. Problém kvantifikace a kalkulace nákladů a užitků ve výdajových aktivitách. Nákladové středisko jako produkční systém a problém „přiřazení“ nákladů a užitků z hlediska kritéria účelnosti vynaložených veřejných výdajů.
13. Audit veřejných výdajů. Finanční kontrola a její ukazatele. Výkonnostní audit. Audit ex ante, audit ex post v oblasti veřejných výdajů. Interní audit, externí audit v oblasti veřejných výdajů. Role NKÚ a správců rozpočtových kapitol v auditu veřejných výdajů.
14. Dějiny daňových teorií (teorie zdanění v merkantilismu, klasické ekonomii, předkeynesiánském neoklasicismu, keynesiánská teorie zdanění, neokonzervativní teorie zdanění, současný stav daňové teorie).
15. Mikroekonomická teorie daní (zdanění a efektivnost - nadměrné břemeno zdanění, nadměrné zatížení při různých daních, administrativní náklady přímé a nepřímé, Hicksiánské nadměrné břemeno, daňový přesun a dopad - na konkurenčních trzích, v monopolním prostředí, vliv zdanění na firmu, Harbergerův model všeobecné rovnováhy, daňové stimuly - vliv zdanění na pracovní úsilí, vliv zdanění na investice a úspory, vliv zdanění na rizikové podnikání).
16. Zdanění a spravedlnost (horizontální a vertikální spravedlnost, kriteria spravedlnosti zdanění (princip prospěchový, princip platební schopnosti), daňové teorie oběti a jejich kvantitativní aspekty).
17. Makroekonomické důsledky zdanění (keynesiánský model s daní paušální, model s daní důchodovou, různé daně a jejich stabilizační účinky, kritika ze strany neokonzervativců).
18. Optimální zdanění (paretoefektivní stavy a optimální zdanění, optimální zdanění při dani paušální a distorzí)
19. Daňová konkurence a harmonizace, daňová politika EU, harmonizace daní v EU

## **LITERATURA:**

Povinná a doporučená literatura se shoduje s povinnou a doporučenou literaturou povinných předmětů hlavní specializace Finance uvedenou v akreditačních spisech v ISISu